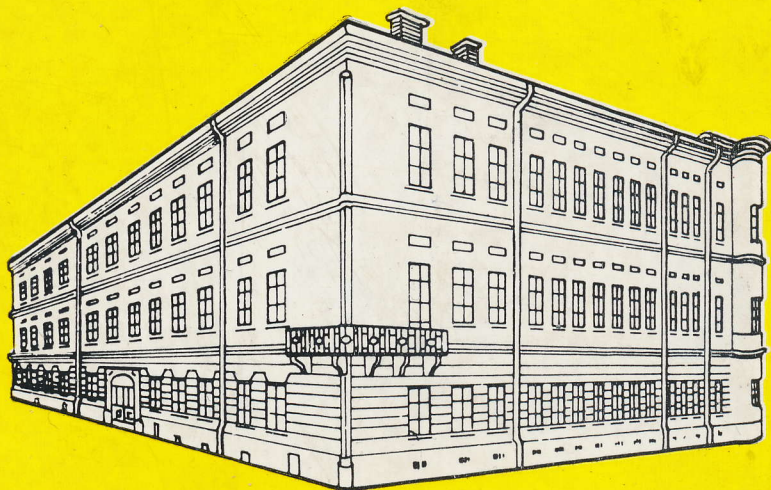


ACTA MVSEI NAPOCENSIS

31

PREISTORIE—ISTORIE VECE—ARHEOLOGI

I



1994

MINISTERUL CULTURII
MUZEUL NAȚIONAL DE ISTORIE A TRANSILVANIEI

ACTA
MVSEI
NAPOCENSIS

31

PREISTORIE — ISTORIE VECHĂ — ARHEOLOGIE

I

CLUJ-NAPOCA,
1994

MINISTERUL CULTURII
CENTRUL NAȚIONAL DE ISTORIE A TRANȘILANIEI

ACTA
MUSEI
NAPOLITANUS
31

PREISTORIE — ISTORIE VECHIE — ARHEOLOGIE

I

CLUJ-NAPOCA
1991

ACTA MVSEI NAPOCENSIS

31

PREISTORIE — ISTORIE VECHÉ — ARHEOLOGIE

I

1994

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Dorin Alicu, Ioan Glodariu, Eugen Iaroslavski, Gheorghe Lazarovici
(redactor responsabil), Ștefan Matei, Sorin Cociș și Constantin Pop (se-
cretari de redacție).

FONDATOR: ACAD. CONSTANTIN DAICOVICIU

ACTA MVSEI NAPOCENSIS

Publicația Muzeului Național
de Istorie a Transilvaniei.
Orice corespondență se va adresa:
Muzeul Național de Istorie a
Transilvaniei.
3400, Cluj-Napoca
Str. Constantin Daicoviciu nr. 2.
Tel. 19.56.77; 19.17.18

ACTA MVSEI NAPOCENSIS

Publication du Musée National
d'Histoire de la Transylvanie.
Toute correspondance sera envoyée
à l'adresse:
Musée National d'Histoire de la
Transylvanie.
3400, Cluj-Napoca, rue Constantin
Daicoviciu no 2, ROUMANIE.
Tel. 19.56.77; 19.17.18.

CUPRINS
CONTENTS — INHALT — SOMMAIRE

STUDII

GHEORGHE LAZAROVICI — ZOIA MAXIM, Despre necropolele tumulare din Transilvania și Banat	11
<i>À propos des necropoles tumulaires de la Transylvanie et du Banat</i>	20
VALENTIN VASILIEV, Despre câteva opinii referitoare la cronologia primei epoci a fierului în Transilvania	37
<i>À propos de quelques opinions concernant la chronologie du premier âge du fer en Transylvanie</i>	43
EUGEN IAROSLAVSCHI, Opinii privind „Soarele de andezit” de la Sarmizegetusa Regia	49
<i>Opinions concernant le "Soleil d'andésite" de Sarmizegetusa Regia</i>	53
VITALIE BÂRCĂ, Considerații privind armamentul, tipul de trupe și tactica militară la sarmați	55
<i>Considerations concerning the weapons, troops type and tactics of the Sarmathians</i>	67
GORIOLAN OPREANU, Misiunile beneficiarilor consulari pe limes-ul de nord al Daciei în secolul al III-lea d.Ch	69
<i>The mission of the beneficiarii consularis on the Northern border of Roman Dacia in the IIIrd century A.D.</i>	78

NOTE ȘI DISCUȚII

FELICIA MONAH, Determinări arhebotanice pentru stațiunea neolitică de la Parța (comuna Șag, jud. Timiș)	81
<i>Déterminations archéobotaniques pour la station néolithique de Parța (commune de Șag, dép. de Timiș)</i>	85
CORNELIA-MAGDA MANTU — DAN BOTEZATU — BERND KROMER, Un mormânt dublu de înhumatie din așezarea cucuteniană de la Scânteia (jud. Iași)	87
<i>Une tombe double d'inhumation de l'établissement de type Cucuteni de Scânteia (dép. de Iași)</i>	99
ZOIA MAXIM — AUREL BULBUC — VIORICA CRIȘAN, Noi descoperiri arheologice de suprafață în hotarul comunei Iclod (IV)	105
<i>Nouvelles découvertes archéologiques de surface à la limite de la commune de Iclod (IV)</i>	108

CORNELIA-MAGDA MANTU — DAN BOTEZATU — M. ENACHE, Un mormânt de înhumăție din perioada de tranziție la epoca bronzului de la Grumezoaia (jud. Vaslui)	123
<i>Ein Beisetzungsgrab aus der Übergangsperiode in der Bronzezeit von Grumezoaia (Kreis Vaslui)</i>	128
MIHAI ROTEA, Contribuția cercetărilor de la Suatu — „Fâneța de Jos” (1991—1993) la cunoașterea etapelor timpurii ale evoluției culturii Wietenberg	131
<i>Les découvertes de Suatu — “Fâneța de Jos” (1991—1993) et les débuts de la civilisation Wietenberg</i>	139
MIHAI BĂDĂU-WITTENBERGER, Considerații despre cultura Nouă în Transilvania	151
<i>Considerations concerning Noua culture in Transylvania</i>	172
ZSOLT SZÉKELY, Le début de l'âge du fer dans le Sud-Est de la Transylvanie	173
ADRIANA ISAC, Un <i>akinakes</i> de la Cincșor (jud. Brașov)	179
<i>Ein Akinakes von Cincșor (Kreis Brașov)</i>	183
FLOREA COSTEA, Construcții civile din așezarea dacică fortificată de la Râșnov — „Cetate” (județul Brașov)	185
<i>Constructions civiles dans l'habitat dacique fortifié de Râșnov — “Cetate” (dép. de Brașov)</i>	189
HRISTACHE TATU, Descoperiri dacice și romane în Țara Hațegului	199
<i>Découvertes daciques et romaines dans la région de Hațeg</i>	202
ION T. LIPOVAN, Două arme antice descoperite în zona arheologică <i>Ampelum</i>	203
<i>Deux armes antiques découverts dans l'aréal archéologiques de Ampelum</i>	206
DORIN URSUȚ — PETRICĂ PAUL, Drumul roman imperial din sectorul Aiton—Tureni. Caracteristici geografice și topometrice	209
<i>The Roman Imperial Road between Aiton—Tureni. Geographical and topometrical characteristics</i>	214
VIORICA CRIȘAN — GHEORGHE LAZAROVICI — ZOIA MAXIM, Prospecțiuni arheologice de-a lungul drumului roman din zona orașului Gherla	215
<i>The archaeological prospects on the Roman way in Gherla town area</i>	217
VIRGIL, GHIURCA, Încercare de identificare topografică a unor gemme romane din Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei	223
<i>An attempt of topographical identification concerning some Roman gems from the National History Museum of Transylvania</i>	229

DANIELA CIUGUDEAN, O descoperire ilustrând fabricarea oglinzilor din plumb la <i>Apulum</i>	231
<i>Une découverte illustrant la fabrication des miroirs en plomb à Apulum</i>	324
LIDIA DANCU — SIMINA SIMION, Aprecieri privind arta Daciei romane	235
<i>Considérations sur l'art de Dacie romaine</i>	240
ION IONESCU, Simboluri paleocreștine din secolele II—III pe unele monumente funerare din Dacia romană	241
<i>Symboles paléochrétiens d.s II^e—III^e siècles sur des monuments funéraires de la Dacie romaine</i>	251
BODOR ANDRÁS, Contribuții la istoria orașului Napoca pe baza monumentelor sale sculpturale în piatră (III)	253
<i>Contributions to the history of the town of Napoca on the ground of its sculptural monuments in stone (III)</i>	260
CONSTANTIN POP — CRISTIAN GĂZDAC — AUREL BUD, Piese pompeiene în Muzeul Memorial „Octavian Goga” (Ciucea)	261
<i>Pièces de Pompei dans le Musée Memorial "Octavian Goga" (Ciucea)</i>	268
RADU ARDEVAN, CIL, III, 1570 — o revizuire	269
<i>CIL III, 1570, — une reprise</i>	272
SORIN COCIȘ — ADELA PAKI, Bibliografia Daciei romane (IV)	273
SZÉKELY ZOLTÁN, Vestigiile unui cuptor de topit minereu de fier din secolul al IV-lea d.Ch. de la Sfântu Gheorghe — Chilieni	299
<i>Eisenschmelzwerkstatt aus dem IV. Jahrhundert u.Z. in Sfântu Gheorghe — Chilieni</i>	301
IULIA FERENCZI — ISTVAN FERENCZI jr. — ISTVÁN FERENCZI sen., Așezarea întărită feudal-timpurie de la Lăpușești (com. Râșca, jud. Cluj) (Primele vestigii arheologice din interiorul Munților Gilăului)	305
<i>L'établissement fortifié de Haute Moyen Âge de Lăpușești (commune de Râșca, département de Cluj) (Les premières vestiges archéologiques de l'intérieur des Montagnes de Gilău)</i>	320

RAPOARTE DE SĂPĂTURI

GHEORGHE LAZAROVICI — ZOIA MAXIM — RODICA PINTEA — MIHAI MEȘTER, Șantierul arheologic Iclod (jud. Cluj). Campania din 1993	325
<i>Le chantier archéologique de Iclod (départ. de Cluj). La campagne de 1993</i>	332
SORIN COCIȘ — CORIOLAN OPREANU, Cercetările arheologice de la Suceagu (jud. Cluj). Săpăturile din 1991	341
<i>Recherches archéologiques à Suceagu (départ. de Cluj). Les fouilles de 1991)</i>	342

ZOIA MAXIM, Săpături arheologice la Tureni (jud. Cluj). Campania din 1993	347
<i>Fouilles archéologiques à Tureni (départ. de Cluj). La campagne de 1993</i>	349
MIHAI ROTEA — OCTAVIAN FENEȘAN, Sondaj arheologic la Pălatca — „Poderei”	351
<i>Sondage archéologique à Pălatca — „Poderei”</i>	353
VIORICA CRIȘAN, Săpăturile arheologice de salvare de la Viștea — „Păluta”	357
<i>The saving diggings from Viștea — „Păluta”</i>	360
MIHAI BĂDĂU-WITTENBERGER, Șantierul arheologic Buza (jud. Cluj)	367
<i>The archaeological site of Buza (Cluj district)</i>	370
VIORICA CRIȘAN — ȘTEFAN FERENCZI, Așezarea dacică de la Merești (județul Harghita). Cercetările arheologice din anii 1986—1993	377
<i>The Dacian settlement from Merești (Harghita district). The archaeological researches between 1986—1993</i>	387
HADRIAN DAICOVICIU — DORIN ALICU — SORIN COCIȘ — CONSTANTIN ILIEȘ — CHRISTINE MEYLAN — ADELA PAKI — IOAN PISO, Săpăturile arheologice din 1983 la Ulpia Traiana Sarmizegetusa	433
<i>Les fouilles archéologiques de 1983 à Ulpia Traiana Sarmizegetusa</i>	447
DORIN ALICU — VICTOR POPA — CONSTANTIN POP — EMILIAN BOTA — MARINELA VOMIR, Cercetări arheologice la Sarmizegetusa. Campania 1992—1993 : clădirile EM 30 — EM 31	461
DORIN ALICU — VICTOR POPA — EMILIAN BOTA, Cercetări arheologice la Sarmizegetusa. Campania 1993 : amfiteatrul	487
IOAN MITROFAN, Cercetări arheologice în așezarea romană de la Micăsasa (campania 1991)	523
<i>Recherches archéologiques dans l'établissement romain de Micăsasa (la campagne de 1991)</i>	527
IOAN MITROFAN, Cercetări arheologice în așezarea romană de la Micăsasa (campania 1992)	529
<i>Recherches archéologiques dans l'établissement romain de Micăsasa (la campagne de 1992)</i>	531
IOAN MITROFAN, Cercetări arheologice în așezarea romană de la Micăsasa (campania 1993)	533
<i>Recherches archéologiques dans l'établissement romain de Micăsasa (la campagne de 1993)</i>	537
DORIN ALICU, Cercetări arheologice la Cluj-Napoca : villa rustica din Valea Chintăului. Campaniile 1990—1992	539

**MUZELOGIE. RESTAURARE—CONSERVARE.
OCROTIREA PATRIMONIULUI MUZEAL.**

GORNEI, MARIAN — ADRIAN ALICU, Rezultatul prospectărilor arheologice în Piața Unirii, Cluj-Napoca	571
<i>The result of archaeological prospectations in Piața Unirii, Cluj-Napoca</i>	575
CORNEI, MARIAN — ADRIAN ALICU — VICTOR POPA, Studiul radiografic al unei piese metalice de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa	577
<i>Radiographic study of a metallic piece from Ulpia Traiana Sarmizegetusa</i>	578
DOINA BOROS, Pigmenți și tencuieli folosite în pictura murală a unor biserici medievale din Țara Zarandului și a Hațegului	579
<i>Couleurs et crépis utilisés dans la peinture murale de quelques églises du Moyen Âge du Pays de Zarand et de Hațeg</i>	582
AURELIA IGNA — VANIA ATUDOREI, Aeromicroflora bacteriană a muzeelor și implicațiile ei în biodeteriorare	583
<i>Bacterial aeromicroflora of the museums and its role in biodeterioration</i>	592
AURELIA IGNA — NICOLAE TOMESCU, Aspecte privind biologia și comportamentul hrănirii la specia <i>Anthrenus Scrophulariae</i> L. (Coleoptera, Dermestidae)	593
<i>Some aspects concerning the biology and the behaviour of the feeding process with the Anthrenus Scrophulariae L. (Coleoptera, Dermestidae)</i>	599

RECENZII

Javier Arce — Fabienne Burkhalter, <i>Bronces y Religión Romana. Actas del XI Congreso Internacional de Bronces Antiguos. Madrid, mayo—junio 1990, Madrid, 1993</i> (CONSTANTIN POP)	603
<i>Catálogo de la Exposición „Los Bronces Romanos en España”, Madrid, 1990</i> (CONSTANTIN POP)	605
CONSTANTIN POP, <i>Cronica arheologică (1993)</i>	607
ION HORAȚIU CRIȘAN (1928—1994) (Constantin Pop)	614
OCTAVIAN RĂUȚ (1922—1994) (Gheorghe Lazarovici-Balmez)	617
PRESCURTĂRI BIBLIOGRAFICE — ABRÉVIATIONS BIBLIOGRAPHIQUES	619
PLANȘE 1—56	